

**Τοις Εντευξομένοις
ή
Τρέχουσα οικονομική κρίση:
Αναγκαίες οι λυσιτελείς,
επείγουσες, τελεσφόρες, ριζοσπαστικές,
συλλογικές και βιώσιμες παρεμβάσεις**

Του κ. Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

Καθηγητού Παντείου Πανεπιστ. Κοιν. Πολιτ. Επιστ.,
Πανεπιστ. Αθηνών (Επισκ.),
Ex Ch.L., U.L. Bruxelles, Ex Int. I.I.A.P., Paris

Η εν εξελίξει ευρισκομένη οικονομική κρίση πέραν των τεραστίων ερωτηματικών, τα οποία εγεννήθησαν περί τα αίτια της, προκαλεί αναμφιβόλως πικρίες, ανησυχίες και φόβους όπου δήποτε γης, δεδομένης της αδυναμίας ουσιαστικού και αποτελεσματικού ελέγχου της υπό οίου δήποτε.

Τα γεγονότα είναι ήδη λεπτομερώς γνωστά και παρέλκει οία δήποτε εδώ εκ νέου σχετική αναφορά τους.

Γνωστή είναι, βεβαίως, και η αφετηρία της κρίσης: το πρόβλημα ανέκλυψε στην καρδιά του καπιταλισμού, με ό,τι αυτό συνεφέλκεται, και είναι μέγα, αδήλων παγκοσμίων διαστάσεων και συνεπειών, βραχυχρονίως, μεσοχρονίως και μακροχρονίως.

Το αληθές δε διακύβευμα εν προκειμένω δεν είναι η μείωση ή η αναστολή των ρυθμών ανάπτυξης των επί μέρους οικονομιών, αλλά έτι περισσότερο, ο κίνδυνος «καταποντισμού» των παρόντων οικονομικών σημαντικών κατακτήσεων.

Δεν ωφελεί τώρα ο θρήνος επί τειχών αλωθείσης ιερᾶς πόλεως, ως κατὰ το παρελθόν.

Οι καιροί απαιτούν λυσιτελείς, ρηξικέλευθες και ριζοσπαστικές λύσεις μακράν μικροπολιτικών προσεγγίσεων.

Επ' αυτού, ὅλως ενδεικτικῶς σημειώνονται τα εξής:

Οι διατυπωθείσες απόψεις για την ἔξοδο ἀπὸ την τρέχουσα κατάσταση ποικίλλουν τόσο ως προς το εὖρος τους, ὅσο και ως προς την υφή τους.

Ἐτσι, κατὰ μία ἀποψη, η συρρίκνωση του Κράτους, ὑπὸ την παραδοσιακή του διάσταση, και η πλέον ενεργὸς συμμετοχὴ των Πολιτῶν σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων θα εἶχαν ως ἀποτέλεσμα μία νέα μορφή Διακυβέρνησης των Λαῶν, (κατ' ἀρχάς σε εθνικὸ, και κατ' ἐπέκταση σε διεθνὲς επίπεδο), διαπνεομένης ἀπὸ περισσότερη κοινωνική ευαισθησία, ὑπὸ το πρίσμα των σημειούμενων κατ' αὐτάς κοινωνικῶν αλλαγῶν.

Και υπενθυμίζεται ἐπὶ του τελευταίου, ὅτι οἱ Δυτικὲς Κοινωνίες ὑπὸκεινται σε διαρκείς, ποικίλλες και ταχείες «μεταλλαγές», με συνεφελκόμενες ουσιώδεις ανακατατάξεις και αναπροσανατολισμούς αξιῶν, ὑπὸ των οποίων διέπονται, τρόπων ζωῆς, ἀπὸ μακροῦ ἐμπεδομένων, τάσεις ατομισμού, σε πρωτόγνωρες διαστάσεις, υποδηλούσες ἀπροθυμία συμμετοχῆς σε συλλογικὲς μορφές δράσης, ὅπως π.χ. μέσω Πολιτικῶν Κομμάτων.

Κατ' ἄλλες προσεγγίσεις απαιτεῖται ανακοπὴ της ὕφεσης, μέσω αύξησης των παραγωγικῶν επενδύσεων, διατήρησης των θέσεων εργασίας, και, βεβαίως, μέσω «της επαναφορᾶς» ἐπὶ σκηνῆς των δημοσίων επενδύσεων, ως εργαλείου ἐπίτευξης ἀνάπτυξης.

Περὶ των τελευταίων αναφέρεται η ετερόκλητη τύχη τους διαχρονικῶς και παγκοσμίως:

Οἱ δημόσιες επενδύσεις ἔχουν ἀγνοηθεῖ ἐπὶ μακρόν ως μηχανισμὸς ἀνάπτυξης, ὑπὸ πολλῶν οικονομιῶν, ως εκείνη των Η.Π.Α., της οποίας κυρίαρχη ἀποψη ἀπετέλει η «θεοποίηση» της Ἰδιωτικῆς Πρωτοβουλίας και των ἐξ αὐτῆς ἀπορρεουσῶν ιδιωτικῶν παραγωγικῶν επενδύσεων.

Τα τρέχοντα όμως γεγονότα δεν επιβεβαίωσαν «την ορθότητα» της μονόπλευρης αυτής επιλογής.

Χώρες τινές, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, «κατέφυγαν» κατά περιόδους σε μηχανισμούς αξιοποίησης των δημοσίων επενδύσεων, εκ ποικίλλων ομολογουμένως λόγων, όπως π.χ. εγγενών αδυναμιών άλλων επιλογών, απροθυμίας των ιδιωτικών κεφαλαίων να ασχοληθούν με ωρισμένες δραστηριότητες, κατά την εκτίμησή τους οικονομικώς ασύμφορες, εθισμού σε Κρατικές διευρυμένες παρεμβάσεις για «την κάλυψη» τομέων εκτός ενδιαφέροντος Ιδιωτών για «την ικανοποίηση», (μέσω έργων και δράσεων) «δικαίων» κοινωνικών αιτημάτων κ.ά.

Κατά την παρούσα φάση της δεδομένης διεθνούς οικονομικής κρίσης το μείζον ερώτημα, εν αναφορά προς «το εργαλείο» δημόσιες επενδύσεις για την αντιμετώπισή της, εμπεριέχεται στο δίλημμα, εάν οι δημόσιες επενδύσεις συνιστούν πλέον μία αδήριτη αναγκαιότητα ή μία «εναλλακτική» πολιτική επιλογή, είτε λόγω των πλεονεκτημάτων τους, είτε ελλείψει άλλων δυνατοτήτων παρέμβασης.

Τα στοιχεία οδηγούν μάλλον προς την πρώτη παραδοχή της αναγκαιότητας, δεδομένου, ότι οι δημόσιες επενδύσεις «ενσωματώνουν», τόσο «ως φιλοσοφία», όσο και «ως πρακτική» σειρά πλεονεκτημάτων, όπως π.χ. ταχεία λήψη αποφάσεων, ευχέρεια αναθεωρήσεων προγραμματισμών, ευελιξία περί την διαχείριση κεφαλαίων, εννοείται υπό καθεστώς πλήρους διαφάνειας, κ.ά.

Θεωρείται αυτονόητο, ότι η δυσάρεστη οικονομική κατάσταση δεν θα αντιμετωπισθεί με μόνη την εφαρμογή προγραμμάτων δημοσίων επενδύσεων, ευρείας ή περιορισμένης κλίμακας.

Απαιτούνται γενναία μέτρα (νέα φορολογικά κίνητρα, μέτρα νομισματικής πολιτικής, αυστηρότερες ρυθμίσεις για «επιθετικά» επενδυτικά κεφάλαια), ως αποτέλεσμα τολμηρών πολιτικών αποφάσεων, η δυστοκία των οποίων είναι δυστυχώς δεδομένη επί παγκοσμίου επιπέδου, διότι:

Η τρέχουσα Πολιτική Ηγεσία των Η.Π.Α. ευρίσκεται χρονικώς «εν αποδρομή» και οι διαθέσεις της νέας «άγνωστες», συμποσούμενες σε προθέσεις «αναθέρμανσης» της οικονομίας των Η.Π.Α.

Η «επανίδρυση» ή η «επαναπροσέγγιση» του καπιταλισμού, όπως αυτή «επιχειρείται» υπό της Ηγεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν τυγχάνει της γενικής αποδοχής.

Η εναρμόνιση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων αντιμετωπίζεται υπό πολλών Κρατών με επιφυλάξεις.

Η υπό των Ευρωπαίων Ηγετών επιχειρούμενη ενίσχυση του ρόλου του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου συναντά πολλές αντιστάσεις.

Η Τραπεζική κρίση δεν απορροφάται, με αποτέλεσμα τα Τραπεζικά Ιδρύματα παγκοσμίως να μη συμβάλουν στην αναθέρμανση της οικονομίας.

Η έλλειψη εμπιστοσύνης μεταξύ πάντων, Κρατών, Διεθνών Οργανισμών, Τραπεζών κ.ά., «δεν αντικαθίσταται» από τις εν αφθονία δηλώσεις Αρμοδίων, εκφραζόντων απλώς «ελπίδα για βελτίωση των -μεταξύ των- σχέσεων».

Πέραν όμως όλων αυτών και πέραν των προσδοκωμένων εκ της εφαρμογής οίων δήποτε μέτρων αποτελεσμάτων, ίσως πρέπει η τρέχουσα κατάσταση, κατάσταση εξ άλλης πλευράς «δημιουργικής καταστροφής», «να εμπνεύσει» τους Ισχυρούς «να επανατοποθετήσουν» ως κέντρο βάρους στα ποικίλλα παγκοσμίως δρώμενα τον Άνθρωπο, υπέρ και χάριν του οποίου πρέπει «να λειτουργούν» Κυβερνήσεις, Οργανισμοί και Μηχανισμοί, ανεξαρτήτως ισχύος, προθέσεων, τόπου και χρόνου...